

Nagy Boldizsár LEHET-E MORÁLIS A MIGRÁCIÓS POLITIKA?

Nagy Boldizsár Nagy Boldizsár
írásai

Bátortalan kérdés: szabad-e moralizálni?

A lengyel Menekültügyi Hivatal vezetője állítólag azt üzentte egy újabb közép-európai menekültügyi fórum szervezőinek, hogy ő csak akkor vesz részt a tervezett tanácskozáson, ha azon nem az unalomig ismert tényeket és felvetéseket hallja majd. Igaza van-e, merül fel a kérdés. Lehet-e feleslegesen sokszor hivatkozni eszményekre a jog és a belőle fakadó tények alakítása során, vagy bele kell törődni, hogy a tények határozzák meg a jog reakcióit, és ezért valóban értelmetlen a tényeknek ellentmondó eszményeken rágódni? Tudunk-e jobbat, mint a bismarcki reálpolitika, vagy el kell fogadnunk, hogy az reális, amit a környezetünk tesz, s minden önálló nekirugaszkodás eleve irreális, minden értékelvű, a történelmet tartozások és teljesítések végtelen folyamataként felfogó megközelítés naiv?

A történelemről, az ember méltóságáról és az állam korlátlan kizáró hatalma ellen működő erőkről

Úgy látom, az elmúlt évtizedek sem adtak választ a kérdésre, hogy az államok csak a hobbes-i világ hatalom-maximalizáló törvényei szerint élnek (ahogyan azt a nemzetközi kapcsolatok realista és újrealista iskolája a kocsmaasztali társalgókkal egyetértésben állítja), vagy mégiscsak felfedezhető az államok magatartásában az ész és isten, valamint a nemzetközi közösség parancsait a nemzeti törekvések fölé emelő, természetjogra alapuló grotiusi világkép igazolása is. A nemzetközi összehasonlításban számos jel mutat a tények, a haszonelvűség egyeduralmára. Ugyanakkor a figyelmes szemlélő ellenirányú törekvéseket is észlel.

Érdemes ebben az összefüggésben kitekintenünk az emberi jogok kodifikálásának és alkalmazásának fordulataira. Annál is indokoltabb ezt cselekednünk, mert a magyar migrációs gyakorlat alakítása szorosan összefügg hazánk emberi jogi és kisebbségi jogi kötelezettségeivel.

veleszületett méltóság

A nemzetközi jogban az emberi gonoszság II. világháborús példátlan mértéke vezetett az emberi individuum önértékének jogi védelméhez, amely az emberiség ellen elkövetett bűnök nürnbergi megbüntetésén, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatán (1948), a Népirtást tiltó egyezményen (1948), az Emberi Jogok Európai Egyezményén (1950) és a Menekültek státuszára vonatkozó egyezményen (1951) keresztül vezetett a mai több tucat emberi jogi egyezményt számláló bonyolult hálózathoz.^[1] Nyilván nem céлом emberi jogi eszmetörténeti fejtegetéseket kezdeni, csupán azt szeretném kiolvasni e sorozatból, hogy a morális megrázkódtatásra erkölcsi válasz érkezett: a háborúban megsemmisített individuum önértéke miatt lett védendő, mert a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának^[2] aláírói fel- és elismerték, hogy az emberi jogok „az emberi lény veleszületett méltóságából erednek.”^[3]

Az emberi jogok alkalmazása azután valóban kiszolgáltatódott a politika szeszélyeinek, s míg az orosz és egyéb kelet-európai disszidensek a carteri külpolitika fókuszában álltak, s említésük nélkül nem rendezhettek EBEÉ találkozót, az iráni vagy haiti diktatúrák, Portugáliáról és Spanyolországról nem is beszélve, vígan élhették kínzásokkal, eltűnésekkel, megaláztatásokkal beárnyékolt életüket. A Tienanmen téri mészárlást követő amerikai emberi jogi felbuzdulás pedig épp e hónapokban látszik lelohadni. Az elv azonban az ellentmondásos végrehajtás ellenére velünk maradt: az államoknak saját állampolgáraikkal szemben le kell mondaniuk a teljhatalom II. világháborúig tolerált gyakorlásáról.

Ugyanakkor az államok megőrizték abszolút hatalmukat a határ ellenőrzése, a kirekesztésről és befogadásról való döntés terén. Kivételt, mégpedig értékelvű kivételt az 1951. évi Menekültügyi egyezmény alkotott: annak — elismerem, liberális, de többségi — értelmezése szerint a határra érkező menekülőtől nem lehet megtagadni a

belépés jogát mindaddig, amíg el nem dőlt, hogy menekült-e vagy hamis indokot felvető vándorló.

A második nagy áttörést az állam korlátlan válogatási jogán az Európai Gazdasági Közösség teremtette meg, amikor a közös piac négy összetevőjének egyikeként elismerte a munkakeresők és -vállalók jogát a Közösség országaiban való szabad mozgásra, beleértve a letelepedés jogát abban az esetben, ha sikerült munkát találni, vagy önálló vállalkozást kezdeni.[4]

Az Európai Unió mai állapotában a mozgás szabadsága (beleértve a 15 tagállam bármelyikében való letelepedés előjogát) már majdnem minden uniós állampolgárra, tehát nemcsak a munkavállalóra és vállalkozóra, hanem diákokra, nyugdíjasokra és a megfelelő vagyonnal rendelkezőkre kiterjed, éppen csak a szegények és betegbiztosítással nem rendelkezők maradnak ki belőle. Az Unió és más területi rendszereken — például a skandináv államok együttműködésén — kívül nincs alanyi jog a belépésre és letelepedésre, és ezt Magyarország kapcsán sem szorgalmazza senki.

A madártávlatú áttekintés azt mutatja, hogy az állam korlátlan hatalmát, a reálpolitika uralmát megtörik eszmények: egyfelől az ember méltóságának tiszteletét előíró emberi jogi és a menekülővel szolidaritást követelő menekültügyi szabályok, másfelől az egyre bővülő Európai Unió társállamai állampolgárait kizárni nem engedő közösségi normák.

A migrációs politika javasolt öt elve

Úgy vélem, a fenti megfontolásokra figyelemmel alakítandó ki a magyar migrációs politika, intézményrendszer és jog. Elvárható, hogy ezek elemei összehangoltak legyenek és hozzanak létre oksági kapcsolatot a társadalmi támogatottságú elvek és mindennapi gyakorlat között. Ez ma nincs így. A törvényhozói és kormányzati stratégiai

elképzelések és preferenciák, azaz egy átgondolt migrációs politika helyén jelenleg vesszőparipák korbácsolása, illetve következtelen és összeegyeztethetetlen lépések sora áll, amelyek közül éppen csak az utolsó volt a sokadik „menedékjogi koncepció” betervezése a kormány elé, majd tárgyalás nélküli levétele a napirendről 1996 novemberében.

három fő csoport

A migrációnak három fő csoportja van: a reguláris vándorlás, amelyben a személy szabad akaratából, a jogszabályok tiszteletben tartásával változtatja lakhelyét és az irreguláris vándorlás, amely két nagy mozgalomra oszlik, a kényszervándorlásra, tehát a menekülésre és az illegális vándorlásra, azaz külföldiek jogellenes határátlépésére és tartózkodására. A migrációs politikának a migráció három válfaját egymásra tekintettel, de egymástól különböző elvek szerint kell kezelnie. Az elvek nem tisztán a migráció típusai mentén rendeződnek el, hanem átmetszik azokat.

Mely elvekről van szó?

- A szolidaritás és nemzetközi tehermegosztás elve
- A történelemben vetettség elve
- A nemzet iránti felelősség elve
- A hosszú távú makrogazdasági hasznosság elve
- A jogtisztelet elve

A következőkben mindegyik elv kapcsán röviden jelzem, mit jelentenek ezek az elvek és miképpen befolyásolhatják a migrációs részpolitikákat.

A szolidaritás és a nemzetközi tehermegosztás elve

Az elv első jelentésében a menekülőknek nyújtandó támogatásról szól. Azt az elemi, keresztény és nem keresztény erkölcsökben egyaránt fellelhető parancsot fogalmazza meg, hogy a tehetősebbnek támogatnia kell a szegényebbet, hogy a rászorulttól nem szabad megtagadni az életmentő segítséget, ha az a segítség-nyújtó fennmaradását nem veszélyezteti.^[5] Magyarországnál legalább 150 állam szegényebb ezen a földön. Ez akkor is igaz, ha múltunk és a német televíziós sorozatok tükrében nem így tűnik.

A következtetés adott: Magyarország menekültpolitikájának tudomásul kell vennie, hogy a menekülőtől nem tagadhatja meg a segítséget, még akkor sem, ha az lemondást kíván saját lakosságától. (Mielőtt nagyon sajnálnánk magunkat, nézzünk szembe azzal a ténnyel, hogy a költségvetés kevesebbet áldozott a menekültügyre a kezdetek óta, mint a Diósgyőri Vasműre.)

Van azonban az elvnek egy második értelme, amely az irreguláris migráció mindkét válfajára, tehát mind a menekülésre, mind az illegális migrációra, vagyis az embercsempészetre, illegális bevándorlásra és annak következményeire vonatkozik. Ebben a dimenzióban az elv azt kívánja meg, hogy a terheket az irreguláris migrációval érintett országok osszák meg egymással. Elvont értelemben ez annyit tesz, hogy az államoknak nem szabad az irreguláris migrációból adódó gondokat nyílt vagy burkolt eszközökkel egy másik államra hárítaniuk. Ennek fényében elemzendő a földrajzi korlátozás éppúgy, mint a visszaadási egyezmények vagy a biztonságos harmadik ország kategóriája. Magyarország 1989-ben úgy csatlakozott a genfi Menekültügyi Egyezményhez, hogy nem vállalta a nem európai menekültek védelmét (ez a földrajzi korlátozás), Jugoszláviát kivéve valamennyi szomszédos állammal megállapodott arról, hogy az illegális határátlépőket visszaadhatja azon államok hatóságainak, ahonnan beszkötek, akkor is, ha azok menekült státuszért kívánnak folyamodni, s arra készül, hogy bevezeti a biztonságos harmadik ország jogi fogalmát, amely szerint az olyan országon átutazott személynek, ahol nem fenyegette üldözés, ott kell menekült státuszért folyamodnia, nem pedig hazánkban. Mindezek a lépések sokak szerint nem tehermegosztásnak, hanem teher-áthárításnak minősülnek.

A történelemben vetettség elve

A történelemben vetettséggel két jelenséget akarok megvilágítani. Az egyik a múltra vonatkozik és azt a morális parancsot fejezi ki, hogy a történelmet mint kontinuumot lássuk, ahol a korábban kölcsönt felvett államoknak azt vissza kell fizetniük annak érdekében, hogy erkölcsi és gyakorlati hitelük fennmaradjon. A nemzetközi érintkezés, tekintély, megbecsülés építményei egy nemzet milliárdnyi apró tett-tégláiból épülnek fel. Magyarország mint e században szinte végig menekülőket kibocsátó ország tartozik a korábbi befogadó országoknak és önbecsülésének azzal, hogy amikor a sors reá méri a befogadó szerepet, nem menekül történelmi amnéziába.

kiszámíthatatlan fordulatok

A történelemben vetettség másik jelentése a jelenre mint történelemre vonatkozik. 1989, s főleg a délszláv háborúk óta egyértelmű, hogy a közép-európai és a kelet-európai napi politika egyben egyetemes történelem, amely kiszámíthatatlan fordulatokat hozhat. A migrációs politikának erre — amennyire lehet — készülnie kell. Itt az ideje, hogy a magyar jog rendelkezzen a menedékes státuszról, azaz a tömegesen érkezőknek nyújtott ideiglenes védelemről (ahogyan az elvetélt koncepció erre készült), az államapparátusnak legyen intézkedési terve különböző méretű és időbeni lefolyású nagy beáramlásokra, le egészen olyan gyakorlati kérdésekig, hogy honnan lehet 15 000 fekvőhelyet 24 órán belül az ország valamelyik (keleti?) sarkába szállítani, ha a történelem úgy kívánja.

A nemzet iránti felelősség elve

A nemzet iránti felelősség elve elsősorban a reguláris migrációt érinti, s három hatásiránya van. A mai magyar politikában legláthatóbb a szomszédos országokban kisebbségben élő magyarok bevándorlására kifejtett hatása. Értelmszerűen a határon túli kisebbségekkel kapcsolatos migrációs politika vezérelve a nemzet iránti felelősség kell hogy legyen. Ebből azonban nem feltétlenül a bevándorlási és honosítási könnyítések következnek. Ha az anyaország álláspontja az, hogy a kisebbségek helybenmaradása az elsődleges cél, akkor nem szabad túl kecseskedő kedvezményeket kínálni, mert azok pótcselekvésként megvalósuló átköltözésre készíthetnek azokat, akik a könnyű országváltás perspektívája híján otthon vívnának ki maguknak életet. Ha a kitüntetett cél a helybenmaradás előmozdítása, akkor a magyar migrációs politikát formálóknak már ma minden eszközzel, beleértve a diplomácia hajszalér-hálózatát, azon kell fáradozniuk, hogy elkerüljék azt a helyzetet, amelyben szomszédaink kívül maradnak az Európai Unióban, mi pedig bévül, s kivételek nélkül kötelez bennünket az uniós vízumpolitika, feltehetően vízum kiváltását kényszerítve a szomszédos ország polgáira. Ezt a fenyegető szituációt vagy azzal lehet elkerülni, hogy a vízumpolitikában kivételes bánásmódot csikarunk ki a szomszédos országok állampolgárainak az EU csatlakozás során, vagy azzal, hogy minden erővel támogatjuk a szomszédos országok bekerülését az Unióba (ahogyan arra a szlovák és román alapszerződésben ígéretet is tettünk).

Kedvezményes hazavándorlás

A kisebbségekre vonatkozó következtetések mellett ez az elv nagyban befolyásolja az emigrációval és a diaszpórával kapcsolatos migrációs politikát is, egészen az állampolgársági szabályokig. Míg a kedvezményes hazavándorlás lehetőségét támogatom, addig ellenzem annak a fikciónak a fenntartását, hogy a 40-60 évvel ezelőtt kivándorolt magyar állampolgárok másod-harmadgenerációs leszármazói akkor is magyar állampolgárnak minősüljenek, ha az óhazával még formális kapcsolatot sem tartanak, és ezzel korlátlan joguk legyen Magyarországra költözni.^[6] Ismerünk olyan esetet, amikor emigráns magyar állampolgár gyermekét (akinek édesanyja a korabeli osztrák állampolgársági szabályok következtében férje állampolgárságára kényszerült) börtönbüntetésének letöltése után Magyarországra toloncolták, holott magyarul nem tudott, itt egyetlen rokona sem élt, s ő is az addig eltelt több mint negyven évét Ausztriában töltötte.

A nemzet iránti felelősség lehetséges harmadik migrációpolitikai iránya a hosszú vagy végleges emigrációkra vonatkozik. A nemzet iránti felelősségből nem a néhány éves külföldi élet vagy a kivándorlás megnehezítése, hanem annak tudatosítása következik. Szelíd jogi eszközökkel talán mégis el lehetne érni, hogy létrejöhessenek hiteles statisztikák arról, ki az, aki csupán néhány évre távozott, ki az, aki a végleges elköltözés szándékával. Ésszerű reguláris migráció-politikát nem lehet létrehozni, ha az csak a mozgás egyik irányára, a bevándorlásra koncentrál, de fogalma sincs arról, hogy a bevándorlással érintett társadalmi területeken (lakáshelyzet, munkaerőpiac, szociális ellátások) milyen erőforrások szabadultak fel a kiutazások folytán.

A hosszú távú makrogazdasági hasznosság elve

Az állami, és legalább középtávú, azaz nem pillanatnyi hasznosság elve a migráció két ágát befolyásolja. Magától értetődően meghatározónak kell lennie a reguláris migráció mindazon eseteiben, amelyekben nem családgyűjtésről, hazatelepülésről vagy hasonló, végső soron erkölcsi ítéleten nyugvó befogadásról van szó. Más szóval ez lenne a haszonelvű bevándorláspolitika amely nem semleges évi keretszámokban fogalmazza meg magát, mint most^[7], hanem a munka- és tőkepiaci helyzet függvényében, a Magyarországon belüli területi egyenlőtlenségek figyelembevételével határozná meg azokat az ismérveket, amelyek a potenciális bevándorlót a másikkal szemben kívánatosabbá teszik.

Nem vállalkozom az előnyben részesítés ismérveinek és egymáshoz viszonyított súlyuk precíz meghatározására, mert az szakmaközi együttműködést, végső soron politikai mérlegelést kíván. Ha néhány szempontot mégis javaslok, azért teszem, hogy az Olvasót párbeszédre hívjam. Szerintem a bevándorláspolitika elemeként elismerendő, hogy:

- a demográfiai folyamatok legalábbis kívánatosak, ha egyenesen nem szükségessé fogják tenni a bevándorlást, azaz nem a kizárás, hanem az ellenőrzött befogadás stratégiáján kell munkálkodni;^[8]

- a bevándorlási prioritások között szerepelhet a magyar mivolt könnyítő tényezőként való elismerése, de csak akkor, ha vállaljuk, hogy ezzel a kisebbségek helyben (és így fenn-)maradását veszélyeztetjük;
- a munkaerő- és szolgáltató piac krónikus hiányai, vagy hazai képzéssel nem lefedett területei indokolhatják a hiányt betöltők előnyben részesítését;
- meghatározandó méretű tartós tőkebefektetés garantálhatna preferenciális bánásmódot, ha biztosított a tőke legalább 10 éves helybenmaradása;
- a bevándorláspolitika kialakíthat a bevándorlót támogató „szponzori” közösségek vagy jogi személyek formális részvételét és anyagi felelősségét tartalmazó, szabályozott alrendszereket.

A makrogazdasági hasznosság másik érvényesülési területe az illegális migráció elleni küzdelem. Az állam feladata, hogy a társadalmi jólétet fenyegető, az életminőséget rontó erőkkkel szembeszálljon. Mind a feketemunkások és -szolgáltatók illegális versenyelőnye, mind a joggal vagy jogtalanul itt tartózkodó külföldiek által elkövetett vagy gerjesztett bűnözés elleni fellépés a makrogazdasági hasznosság elvéből fakadó migrációpolitikai feladat, amelyre egyre szélesebb körű kétoldalú és többoldalú nemzetközi jogi együttműködés vonatkozik.

új helyzet

A makrogazdasági hasznossági elv érvényesítésénél a jogalkotónak érdemes az Európai Unióhoz csatlakozás mintegy tíz év múlva esedékes pillanatára előregondolnia. Úgy vélem, új helyzet teremődik az egységes belső piacba lépésünkkel és a magyar munkavállaló, szolgáltató és vállalkozó más uniós ország területén előfeltételek nélkül megvalósuló tevékenységének lehetőségével. Valószínűleg ez a helyzet nem a csatlakozáskor, hanem az azt követő újabb 5-10 év múltán fog bekövetkezni, a befogadó tagok átmeneti időszak beiktatását sürgető magatartása miatt. Hatásain a makrogazdasági hasznosságot szem előtt tartó politikaformálónak a rendelkezésre álló párhuzamok (Spanyolország, Portugália) elemzésével töprengenie kell.

A jogtisztelet elve

Sem az érzelemnek, a buzgó nemzetfáltásnak, sem a száraz utilitarizmusnak nem szabad jogsértő migrációs politikához és szabályozáshoz vezetnie. A jogtisztelet elve kettős, de egymásba fonódó parancsot tartalmaz. Egyfelől megköveteli a magyar Alkotmány és az azzal összhangban álló hazai jogszabályok és joggyakorlat tiszteletben tartását, másfelől arra kötelezi Magyarországot, hogy a migrációra vonatkozó szerződéses kötelezettségeinek, illetve az írott szerződés hiányában is parancsoló általános szokásjognak eleget tegyen. Az összefonódást az Alkotmány 7§ (1) bek. teremti meg.^[9] Az Alkotmánybíróság 1993-ban ^[10] leszögezte, hogy

„Az Alkotmány 7§ (1) bekezdése azt is jelenti, hogy a Magyar Köztársaság az Alkotmány rendelkezésénél fogva részt vesz a nemzetek-közösségében; ez a részvétel tehát a belső jog részére alkotmányi parancs. Ebből következik, hogy az Alkotmányt és a belső jogot úgy kell értelmezni, hogy a nemzetközi jog általánosan elfogadott szabályai valóban érvényesüljenek.

A 7§ (1) bekezdés második fordulata — a vállalt kötelezettségek és a belső jog összhangjának biztosítása — minden 'vállalt' nemzetközi jogi kötelezettségre vonatkozik, az általánosan elismert szabályokra is.”

A nemzetközi jogász éppen a jogtisztelet elve kapcsán tud a legtermékenyebben hozzászólni a migrációs politika alakításához.

Ahogy az állampolgári jogok országgyűlési biztosa, Gönczöl Katalin jelentésében megállapította,[\[11\]](#) az idegenrendészeti őrizet jelenlegi gyakorlata sérti a jogállamiság elvét és veszélyezteti a jogbiztonságot. A jogtisztelet elve éppen azt követeli meg, hogy mind a reguláris, mind az irreguláris migráció résztvevőivel szemben (akár menekülők, akár tilosban járó vándorok az utóbbiak) Magyarország tartsa be a saját törvényeiben és nemzetközi kötelezettségvállalásaiban foglalt emberi, személyiségi jogi garanciákat, az adatvédelmi szabályoktól a személyes szabadság indokolatlan korlátozásának tilalmán túl, egészen a gyermek mindenekfelett való érdekeinek tiszteletben tartásáig, hogy a veszélyeztető országba visszaküldés (a non-refoulement), avagy a kínzás tilalmának elvéről ne is szóljak külön.

attitűd kérdése

A hazai nem kormányközi szervezetek tevékenysége a migrációval kapcsolatos emberi jogok és egyéb garanciák kikényszerítése terén jól ismert[\[12\]](#), ezért inkább még egy speciális aspektusról emlékeznék meg. Ez a Schengeni Megállapodáshoz és Egyezményhez való viszonyulás és szélesebb értelemben az EU tagállamok bevándorlásért felelős minisztereinek döntéseivel szembeni attitűd kérdése.

A hatályos jogot tisztelni kell, de szeretni nem. A nem kötelező döntések kapcsán — amilyenek az elhíresült 1992. decemberi EK miniszteri döntések a nyilvánvalóan alaptalan asylum-kérelmekről, a harmadik befogadó országról és az üldözéssel általában nem fenyegető származási országról — a legfontosabb feladat a kritikai elemzés. Valami olyasmi, amit az Európai Parlament, az Unió állampolgárainak közvetlenül választott képviselő testületé a schengeni szerződés hatálybalépése kapcsán tett, amikor éles hangú határozatot fogadott el[\[13\]](#), amelyben az 1985-ben létrejött első schengeni megállapodásról kimondja, hogy azt azért írták alá, hogy „elrejtse a személyek teljes szabad mozgásának kezdeményezésére vonatkozó politikai akarat totális hiányát a Tanácsban és a Bizottságban”, rámutat arra, hogy a „személyek szabad mozgása az EK [Szerződés] 7a cikkével összhangban a belső piac és az Európai Unió céljainak elengedhetetlen része”, amit úgy kell érteni, hogy a schengeni szerződések alkalmazása ne vezessen egy „Európa Erőd” kialakulásához. A parlament felszólítja a feleket, hogy „garantálják az asylum-eljáráshoz hozzáférést anélkül, hogy azt szigorú vízum-előírások

akadályoznák.” Ha ez nem lenne elég, még arra is emlékezteti az Unió tagállamait, hogy az 1995. március 26-án hatályba lépett rendszert az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek ellenőrzése nélkül tárgyalták és hozták létre, amelyeknek pedig életfontosságú szerepük van a demokratikus kontroll gyakorlásában.

A jogtisztelet, az európai normák figyelembevétele nem korlátozódhat a restriktív mozgások lemásolására. Aki vigyázó szemét Brüsszelre veti, pillantson néha Strasbourgra is. Ott működnek személyiségek, intézmények, akik és amelyek hisznek abban, hogy a gyakorlati cselekvést nem feltétlenül a gyakorlati haszonnak kell kormányoznia, hanem iránytűül szolgálhat minden ember veleszületett méltósága is.

Szerény válasz a bátortalan kérdésre

Szabad-e moralizálni, kérdeztem az írás elején. Remélem, érveim alátámasztották, hogy szabad, sőt az emberi jogi, menekültügyi megfontolások miatt kötelező is. Filozófusok éppúgy, mint a nagy jogi alapszövegek, alkotmányok, egyezmények arra tanítanak, hogy a korszakos kérdésekre adandó válasz nem írható be a költségek és hasznok szűk könyvelési rubrikáiba. A társadalmat nem munkavállalók és munkaadók méhkaptáraként kell elképzelni, hanem gyökereinket és vezérlő csillagainkat is hozzáolvasva, elismerve akár, hogy hasznot nem hajtó élet is lehet méltóságteljes, és GDP-t növelő munkálkodás is erkölcsileg méltatlan.

Az erkölcsös migrációs politikáról gondolkodók figyelmébe ajánlom, amit három magyar nem kormányzati szervezet látott fontosnak közzétenni a menedéjogi koncepció napirendről levételét követő sajtóértekezleten:

„Magyarországról a XX. században több mint félmillió ember menekült külföldre; valamennyien menedéket, túlnyomó többségükben megélhetést, otthont találtak új hazájukban. Magyarország tartozik azzal a nemzetek közösségének, hogy kiszámítható törvények alapján, emberséges módon biztosítson oltalmat azoknak, akik — miként korábban magyarok százezrei — politikai okokból, vallásuk, fajuk, nemzeti, társadalmi hovatartozásuk miatt vagy kínzástól, embertelen, megalázó bánásmódtól retteggve kényszerültek országukból elmenekülni.”^[14]

[1] Csak az ENSZ 25 egyetemesnek szánt emberi jogi egyezmény és jegyzőkönyv letéteményese. Ehhez adódik a nagyszámú regionális megállapodás Európában, Afrikában, Amerikában.

[2] 1976. évi 8. trv.

[3] Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, 2. bek.

[4] Csak a pontosság kedvéért jegyzem meg, hogy a vízummentességi egyezmények, amelyek ebben a kontextusban ugyancsak az ember eszébe juthatnak, valójában nem fosztják meg a területi államot a kirekesztés jogától: egyfelől csak 30—90 napi tartózkodásra jogosítanak fel, minden egyéb — hosszabb, vagy nem preferált célú, azaz turista vagy látogató beutazás — esetében továbbra is vízumfelvételre kötelezik a beutazót, másfelől a határőrök (bevándorlási hivatalnokok) még a vízummal rendelkező személy beléptetését is megtagadhatják.

[5] Csak illusztrációképpen két nevezetes hely a Bibliából: „A jövevényt ne nyomorgasd; hiszen ti ismeritek a jövevény életét, mivelhogy jövevények voltatok Egyiptom földjén” 3 Móz. 23, 9; Az Új Testamentumban Jézus megerősíti a parancsot, amikor az utolsó ítéletkor a jókat a bűnhődésre ítéltektől többek között éppen azzal különbözteti meg, hogy azok befogadták, amikor jövevény volt, s a kérdésre, mikor tették ezt, így válaszol: „Bizony mondom néktek, amennyiben megcselekedtéték eggyel is az én legkisebb atyámfiái közül, én velem cselekedtéték meg.” Mát. 25, 40.

[6] A hatályos magyar jogból ez adódik.

[7] A kormány évek óta évi 2000-ben határozza meg a kiadható bevándorlási engedélyek számát. (I. pl. a 177/1994. (XII. 24) Korm. rendeletet. A kvóta nem vonatkozik a volt magyar állampolgárokra, valamint azokra, akik magyarnak vallják magukat, és felmenőjük magyar állampolgár volt, de kiterjed a menedékesekre és a menekültekre.)

[8] Magyarország lakossága félmillió fővel fogyott 1981 óta, 10 713 000-ről 10 190 000-re, s az előreszámítások szerint — ha a tendenciák nem változnak — harminc év múlva bevándorlás nélkül 9—9,4 millióan leszünk.

[9] „A Magyar Köztársaság jogrendszere elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, biztosítja továbbá a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját”.

[10] 53/1993 (X. 13) AB Határozat (a háborús és emberiség elleni bűncselekmények el nem évüléséről).

[11] I. a Népszabadság 1996. december 6-i tudósítását.

[12] A Magyar Helsinki Bizottságnak éppen 1996. december 23-án adták át az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága Budapesti Irodája által odaítélt „Menedék” díjat.

[13] O.J. No C 109/169, 1995. május 1.

[14] A Magyar Helsinki Bizottság, a Magyar Emberi Jogvédő Központ és a Menedék Egyesület sajtóközleménye, Budapest, 1996. december 2.

kép | Barbaros Kayan, lensculture.com

- [HÍRLEVÉL](#)
- [IMPRESSZUM](#)
- [KAPCSOLAT](#)

Minden jog fenntartva. © 2015 LIGET folyóirat

"